Ч. 1 Второк 3 (15) січня 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Напрями народної роботи.

Єсть загально принятий звичай, що часописи політичні розпочинаючи новий рік подають хоч би лиш загальний погляд за минувший, старий рік і виступають з якимись проґрамами на новий. Єсть то річ безперечно добра, бо такий огляд, скажім рахунок з цілого року ставить нам перед очи всї наші здобутки і всї страти, показує що ми добре зробили а що зле, в чім пішли далеко а в чім занедбали ся, а з того знов показує ся, в чім можна в новім роцї дати собі трохи пільги а до чого ще більше рук приложити як в минувшім. Проґрама знов укладає з гори плян на цілий рік та визначує не лиш спосіб, яким має вести ся робота, але й дорогу, якою она має поступати.

Ми не будемо тут сего звичаю придержувати ся, бо хотївши дати докладний і вірний образ всего нашого житя народного за минувший рік, треба широко розписувати ся, а до того обем нашої часописи за малий; відтак же наші відносини того рода, що на наш погляд ліпше єсть лишити кождому, у кого єсть і сила і воля, свободу, нехай сам собі здає справу з того, що минуло. Досьвід научив нас, що хоч би ми й як найвірнїйше та найсовістнїйше представляли фактичний стан річий, хоч би ми говорили при тім як найспокійнїйше і найобєктивнїйше, то все ще знайдуть ся люди, котрим буде недогода. Представимо наш поступ в минувшім роцї, — то певно знайдуть ся зараз одні, котрі скажуть, що то не правда, бо поступу не було таки ніякого; другі, хоч може й скажуть, що було слїдно якийсь поступ, але він малий, дуже малий, ба ніякий, а треті готові сказати, що поступ той таки дуже видний ба великий. Представимо же наші неудачі в минувшім роцї — то можемо тим наробити собі ще більше клопоту, бо тогди треба би сказати правду, а правда, — звістно — в очи коле. Нехай же кождий сам виробляє собі свій суд. Що до нас самих, то можемо лиш тілько сказати, що мимо всякого заколоту, який минувшого року запанував був у нас, на многих полях видний значний поступ на перед, а то наповняє нас надією, що й новий, розпочинаючий ся рік зазначить ся ще більшим поступом і не одно, чого не можна ще було викінчити або довершити в минувшім роцї, доповнить ся в сїм, новім, лиш треба працї і віри в себе самого.

Що-до проґрами, то не думаємо також ставити якусь специяльну, але хочемо лиш коротенько вказати на ті напрями, в котрих повинна би поступати наша народна робота і звернути увагу на то, що робота в тих напрямах повинна бути систематична та з ясною і добре обдуманою цїлию.

В напрямах народної роботи поставили би ми на першім місци виховане народу. У нас в сїм напрямі робить ся також мало, що аж дивно, а треба признати, що як-раз до сего маємо як найбільше средств і способів; маємо численне духовеньство, маємо учителїв і школи, маємо товариства просьвітні — а всї они разом могли би і повинні при кождій нагоді дбати про виховане народу. Ба, але як то розуміти то виховане народу? Прецї годї — скаже хтось може — поступати з цїлим народом так, як поступає ся з дїтьми. Певно, що так. Виховане дїтий єсть лиш частиною вихованя народного і о них треба як найбільше дбати, бо у вихованю молодого поколїня спочиває і будучність народу. Але хто-ж буде виховувати тих дїтий, коли самі їх родичі, найблизші їм будуть без вихованя? Правда, школа народна має обовязок не лиш учити, але й виховувати молодїж. Та чи в силї она сповняти там свою задачу, де еї не сповняє родина? То ж і не диво, що хоч у нас з кождим роком прибуває чим раз більше письменних людий, то виховане їх позістає однакове а ріжниця межи письменними а не письменними лиш та, що одні уміють читати і писати а другі нї, але спосіб житя і поведеня одних і других лишають ся завсїгди майже однакові. Нам би отже треба більше звертати увагу на житє родинне і через него впливати на виховане народу. Як би то робити — о тім поговорити лишаємо собі на пізнїйше.

Другий напрям народної роботи то просьвіта народу. Не можна сказати, щоби у нас на поли просьвітнім робило ся мало; робить ся богато, але по нашій думцї в тім у нас хиба, що за мало стараємо ся ширити в народї висшу просьвіту, уважаємо его все ще за малолїтну дитину і подаємо єму мало що не таку саму духову поживу як малій дитинї. А прецї старші письменні люди потребують чогось більше, як лиш самих якихсь вічно на один лад моралїзуючих повісток і дрібних наук; їм треба ставити перед очи взірцї і характери, треба подавати до читаня повісти підносячі духа і ублагородняючі серце, треба познакомляти з висшою наукою в кождім напрямі — а того в нашій роботї просьвітній майже не слїдно; ми обмежаємо ся чомусь все ще на перших початках науки і не можемо зважити ся поступити дальше.

Наконець третий напрям то робота на

---

1)

РОЗБИШАКИ НА РІЦЇ МІСІСІПІ.

Повість з житя американьских полїшуків.

Фридриха Ґерстекера.

Межи новійшими німецкими повістеписателями займає Фридрих Ґерстекер в німецкій лїтературі одно із найвиднїйших місць. Історик німецкої лїтератури, Рудольф Ґоттшаль, так каже о нїм: Фридрих Ґерстекер єсть одною із тих практичних, удалих натур, що мають спасенний вплив на німецку лїтературу, бо замість споглядати задумчивом оком нашого ідеалїзму, дивлять ся они ясним поглядом на житє людий і народів. Рідко який писатель набрав так богато досьвіду з житя, не яко спокійний спостерігатель, але яко чоловік дїла, котрий таки добре брав ся сам до всего, котрий сам прикладав рук і помагаючи в найпідряднїйшій роботї зазнав сам, що то значить тяжка праця. Ґерстекер служив за моряка і топив під машинами, в Америцї був рубачем і фабрикантом коробок на пігулки, фермером і сріблярем.... Він лазив по маштах і рубав дерево в лїсах; яко північно-американьский мисливий знає він розповідати про рідкі пригоди мисливскі; він уміє кермувати пароходом і веслувати індияньским човном. Він виступає в лїтературі яко знаменитий чоловік природи, в простій силї яко репрезентант здорового розуму, що в сьвіжім житю природи шукає відродженя для похибок і хоробливої реакциї надмірно роздразненої натури.

Ґерстекер родив ся 1816 р. в Гамбурзї, школи кінчив в Липску, а опісля учив ся ще й господарства рільного. В 1837 р. пішов він до Америки, сходив там всї удїльні держави Сполучених Держав, аж наконець став жити яко мисливий серед всїляких пригод в пралїсах на заходї. Лїтом 1843 р. вернув він назад до Німеччини і тут почав описувати в повістях все то, що пережив. Першим его дїлом були: „Мисливскі походи по Сполучених Державах північної Америки“. За сим появили ся повісти: „Реґулятори в Арканзас“ і „Розбишаки на ріцї Місісіпі“, а опісля дві збірки оповідань: „Місісіпскі образки“. Крім богато більших повістий написав він ще кілька менших повісток і оповідань для науки молодежи і народу. В 1849 р. їздив він до полудневої Америки і Калїфорнії, а відтак ще до Австралїї і на острови Сендвіч та на Яву. В 1862 р. їздив він з кн. Ернестом Ґотайским до Єгипту і Абесинії. Ті подорожі дали єму були новий темат до повістий і оповідань. Наконець осів він був в Дрезднї, а опісля в Бравншвайгу, де й помер 31 мая 1872 р.

В переднім слові до слїдуючої повісти каже Ґерстекер, що він старав ся написати еї вірно з житя, лиш то, що в нїй діє ся, переніс з острова на ріцї Місісіпі, знаного під числом 61, до міста Гелени і его околиці. В давнїйших часах — каже він дальше — коли ще західні держави удільні називали ся лиш землями Сполучених Держав, а по великих ріках не ходили ще пароходи лиш т. зв. флятботи або ґаляри (плиткі судна) і чайки, зорґанізувала ся була на однім острові на ріцї ватага розбишаків, що не лиш убивала людий і рабувала, але й робила фальшиві гроші. Гинуло богато людий, але в краю, де четвертина населеня буває вічно в дорозї, годї знати, що з ким стало ся; родини погибших думали, що они десь взяли ся до якоїсь спекуляциї. Аж наконець, показало ся, що ті люди гинули від розбишаків. Коли-ж правительство не могло дати собі ради з розбишаками, взяли ся полїшуки самі до оборони і одних поубивали а других порозганяли сьвітами.

1.

Старий фермер.

Там, де Вабаш розділяє від себе обі братні держави Ілїнайс та Индияну, і котить свої

поли економічнім. На сїм поли ми найменше робимо, а й то, що робимо, зачинаємо більше, що так скажемо, з неґативного як з позитивного боку. Замість и. пр. подбати про які продуктивні інституциї та спілки, ми кинулись в минувшім році більше на інституциї кредитові. Певно, що й они добрі та потрібні, але хосен їх може бути аж тогди великий, коли наш нарід научить ся добре продукувати. Длятого то на поли економічнім треба би нам більше подбати о то, щоби скріпляти і збільшати єго продукцийну силу.

Отсе ті три головні напрями народної роботи, в котрих би нам звертати як найбільшу увагу.

Сойм краєвий.

(5-те засїдане з дня 12. січня 1895.)

З важнїйших петиций, які відчитано на сїм засїданю наспіли: від кількох виділів повітових в справі увільненя кореспонденций урядових від оплати почтової — і в справі опустів при вимірі належитостий від перенесеня власности; — кілька громад о зміну закона ловецкого; — кільканайцять петиций учителів шкіл народних о поліпшенє биту материяльного. Загалом наспіло доси 386 петиций.

Пос. Жардецкий підпирав петицию комітету церковного в Курилівцях о запомогу на будову церкви.

Пос. Мерунович мотивував своє внесенє в справі позичок для громад і повітів. Першу і другу точку єго внесеня, котре ми вже подали попереду, передано комісиї буджетовій, а третю — комісиї банковій.

Петицию громад Підтемне, Куґаїв, Загірє і Волків в справі прилученя їх до львівского суду повітового, передано Виділови краєвому до справозданя, а так само і петицию громади Хирова в справі утвореня там суду повітового.

В справі петиций інспекторів окружних о зворот вкладок, уплачених на фонд емеритальний, предкладала комісия уповажнити краєву Раду шкільну, щоби виплатила вкладки тим інспекторам, котрі були перед тим учителями народними. Ухвалено однакож поправку пос. Менциньского, щоби справозданє комісиї передати Виділови краєвому до розслїду і справозданя.

Пос. Антоневич і товариші інтерпелювали Виділ краєвий, для чого не розелїдили причин зубожіня селяньства і не предложили способів, як тому зарадити.

Пос. Рутовский і товариші поставили внесенє з проектом закона, що зміняє декотрі постанови дотеперішних законів з р. 1889 і 1892 о відносинах правних учительского стану. Проект сей має на цїли підвисшене платні учителям в декотрих катеґориях, зниженє їм лїт служби і поліпшене емеритур для вдів і сиріт по учителях.

Після проекту п. Рутовского має ся передовсїм знизити час служби з 40 на 35 лїт.

В IV клясї платнї учительскої підвизшено половині посад кождого повіта платню з 450 на 500 зр., а половині з 500 на 550 зр.

В V клясї в громадах сельских замість для 15% посад кождого повіта 400 зр. пропонує ся для 10% по 450 зр. річно; замість для 15% має бути для 20% в повіті 400 зр.; для 20% остає ся незмінених 350 зр.; а замість для 65 % посад по 300 зр. має бути лише 50% посад по 300 зр.

Вдови по учителях мають брати яко пенсию замість одної третини платнї мужа 40% сеї платнї. Взагалї вимір пенсиї для вдів і сиріт має бути на будуче опертий замість на $^1/_3$ на $^2/_5$ платнї учителя.

Ефект фінансовий сего підвисшеня обчислює внескодавець на 105.000 зр. річного видатку.

Слїдуюче засїданє завтраві второк перед полуднем.

Перегляд політичний.

Криза в угорскім кабінетї майже вже на укінченю. Президию нового кабінету обійме Банфі, справи внутрішні — Перцель а Февварий задержить теку міністра гонведів і стане тимчасом міністром цїсарского двору. Йосипович задержить теку міністра для Хорватиї а Власич обійме просьвіту. Лиш ще не певна річ, хто стане міністром торговлї; кажуть, що Ґієронімі або Батияні. Міністром справедливости буде Ерденїй а фінанси обійме Люкач.

З нагоди нового року надав цар міністрови війни Ванновскому ордер сьв. Андрея, а в письмі до него зазначив єго великі заслуги около орґанїзациї армії, котра єсть найлїпшою порукою мира. Предсїдатель комітету міністрів Бунґе одержав ордер сьв. Володимира I. кляси, а міністер справедливости Муравєв той сам ордер II. кляси.

До Köln. Ztg. доносять з Риму, що коло побережа Малої Азиї прихопив турецкий корабель воєнний якийсь анґлїйский пароход, котрий віз 12.000 карабінів і богато амуниції призначеної для Вірмен в Малій Азиї.

Новинки.

Львів дня 14 січня 1895.

— **Іменованя і перенесеня.** Радниками краєвого суду іменовані: секретар ради В. Вількє для Перемишля, заступник прокуратора Ю. Ґізовский для Самбора, секретар ради Ж. Рутковский для Тернополя і заступник прокуратора В. Висляньский для Тернополя. — Перенесені радники краєвого суду: Дзержиньский з Тернополя до Львова, Хилиньский з Перемишля до Львова і Бенчаровский з Самбора до Перемишля.

— **Доповняючий вибір** двох членів Ради пов. в Косові з громад сельских розписаний на 18 лютого с. р., а одного члена з громад міских на 19 лютого.

ясні води до Огая; де ве ся то поміж стрімкими, скалистими берегами, то поміж цвитучими левадами і цьвітистими преріями [1]), або пливе попід тїнисті і торжественно мовчаливі та дрімучі пралїси; де переплюваючи тисячами валивів то шумить і журчить та грає ся і пестить ся з очеретом і гнучкими верболозами, то суне ся вигідно і тихо по круглих рїнняках і зеленій мураві, або знов як шалений пустїй вибігає на середину русла і пускає маленькі, блискучі филї, що сьвітять ся і ніби сиплють искри — там весною року 184... — лежали на горбі, густо зарослім деревиною, два чоловіки, кинувши від себе в буйну траву свої рушниці. Горб той поставив ся від полудня против ріки і змушував єї плисти боком, а она тут гуділа, мов би гнівала ся на уперту запору. Не було иншої ради, лиш треба було обминати мертвого товариша, котрого не могло тронути анї облестне плесканє филь, анї сердитий напір сильно прибувшої води; він не хотів відступити анї пяди своєї землї.

Один з тих чоловіків був ще молодий, не більше як за двайцять і три або чотири років, а зі своєї ноші подобав скорше на якогось лодкаря як на мисливого. На голові мав він малий, низький і круглий капелюх з воскового полотна з широкою, звисаючою биндою, що чипуто вкривав єму єго біляві кучери. Синя моряцка блюза вкривала двоє плечий, яких не повстидав би ся хоч би й який Геркулес, червону вовняну сорочку підвязувала єму на шиї чорна, шовкова хустка, а білі штани із згрібного полотна підперізував добре стягнений пряжками черес. При чересї була ще й шкіряна похвиця з простим ножем корабельним і так доповняла моряцкий стрій сего чужинця.

Але що він і в лїсах був як дома, то було видко по хорошо вишиваних мокасінах [2]), які мав на ногах, та по тім здоровеннім, молодім медведи, котрого убив власною рукою, а котрий тепер, облитий кровю, лежав перед ним на мураві. Тут же сидів і великий, сіробурий гончий пес і розумними очима споглядав ся заєдно на щасливо убитого звіря. Видко було, з яким трудом прийшло ся єму сполювати і побороти о много сильнїйшого ворога, бо він широко виставив язик, віддихав борзо, а й мясо на лївій лопатцї було таки значно роздерте і кров капала з него ясними каплями.

Другий мисливий, старик, котрому було яких шістьдесять і кілька лїт, не був що правда, так сильний і дужий, як єго молодший товариш, але мимо того не було ще на нїм анї трохи слїду єго вже значної старости. Очи у него сьвітили ся майже молодечим жаром, а здорове лице було як грань червоне. Звичаєм поліщуків [3]) мав він на собі просту бавовняну сорочку мисливску, обшиту такими-ж самими тороками, шкірянні леґґінґс [4]) і прості черевики, але в чересї замість моряцкого ножа, який був у єго товариша, мав він широке, тяжке вістрє, так званий боінайф [5]) а через плече перевісив міцно звинену дергу, звязану широким ликом.

Оба, видко, були добре утомили ся і лягли тут на траві спочивати, таки на тім самім місци, де убили медведя. Старий, що підпер ся лїктем правої руки і споглядав як-раз на заходяче поза деревами сонце, відозвав ся тепер перший.

— Томе — сказав він — годї нам тут довго лежати. Сонце заходить, а хто знає, як ще далеко до ріки.

— Не журіть ся тим, Еджворте — відповів молодший, витягаючись і споглядаючи крізь тїнисте галузє на яснє небо — онтам, де видите ті прогалини, пливе Вабаш — нема й тисяч кроків звідси, а судно не годно нїколи в сьвітї мимо найлїпшої волї доплисти сюди ще сего вечера. Скоро змеркне ся, мусить оно причалити десь до берега, бо серед темноти хоч би й сам Господь Бог зі всїма сьвятими станув до керми, не перебрав би ся через то корінє та пнї, якими завалена цїла ріка. Впрочім від того місця, де ми їх лишили, мають они що найменше яких пятьнайцять миль дороги, підчас коли ми навпростець відтяли колїно ріки.

— Не вже-ж ви так добре знаєте отсю сторону? — сказав на то старий.

— Ще би менї не знати! — відповів тамтой призадумавшись, — та-ж я полював тут через два роки і знаю кожду деревину, кождий потік. То було ще тогди, заким я пізнав ся з Діксоном, з котрого шунером [6]) їздив опісля до Бразилії. Бідачиско й не думав, що єму настане там так сумний конець.

— Ви менї того ще не розказували.

— Розкажу може нинї вечером. — Лягаймо хиба тут спати, а відтак досьвіта підемо до ріки і там будемо ждати, аж надійде наше судно.

— А як же занесемо дичину аж туди? Хоч то й не далеко, а таки треба буде добре надвигати ся.

— Ну, то лишимо єї тутки — відозвав ся молодший і схопившись стягнув міцнїй ремінь на собі — коли наші хлопцї хотять їсти медведину, то нехай самі собі єї принесуть.

— А як они вже нас минули?

— Ім то й не при голові — сказав Т

[1]) Преріями (prairie) звуть ся степи в північній Америці.

[2]) Моккасіни (moccasins) суть то індияньскі, вишивані черевики зі шкіри диких звірят.

[3]) Перші поселенцї в Сполучених державах звали великі лїси поза їх оселями: „беквудс“ (backewoods) т. є. „позадні лїси“ а людий, живучих по тих лїсах, називали беквудсменами; се послїдне слово значить то само що наше „поліщуки“, т. є. люди жиючі по лїсах.

[4]) Леґґінґс (leggings) = камаші.

[5]) Боінайф (Bowieknife) значить такий „ніж як полковника Боі“ (Bowie), славного мисливого, що погиб у війнї против Тексасув 1836 р.

[6]) Рід корабля.

— **В Будзанові** відбуло ся дня 12 с. м. заходом членів Читальні Просьвіти поминальне богослужене за бл. п. Омеляна Огоновского. На богослуженю явили ся братства церковні, цехи реміснпчі і члени Читальнї, котрі зі сьвічками обступили красно пристроєний тетрапод. Но парастасі промовив о. Ап. Чемериньский, голова місцевої читальні, загріваючи присутних до спільної працї на поли народної просьвіти. Честь громадї, що вміє пошанувати память чоловіка, що працював для народу.

— **В краєвих варстатах** шевских в Угнові і Виткові отворює ся специяльний курс науки робіт войскових. Предметом науки будуть: крій і складане верхів, притверджене сподів, апретоване обуви і товарознавство, надто виконане повисших робіт ручно без машин, поучене закладаня спілок заробкових, вказане жерел набутя потрібних товарів будь-то за готівку, будь-то на кредит — словом подасть ся інтересованим спосіб самостійного стараня о доставу обуви для войска з першої руки. Наука розпочинає ся в лютім і тревати буде около чотири місяці. Охочі до сеї науки можуть зголошувати ся до одної з названих шкіл фахових (картою кореспонденцийною), подаючи рівночасно докладно свою адресу. О часї прибутя і о визначеним часї треваня науки будуть інтересовані завідомлені в своїм часї. — *Александер Целевич*, управитель школи фахової.

— **Стережіть ся перед обманцями!** З кількох сторін краю пишуть, що несовістні обманцї за скасовані дві шістки платять тільки по кілька крейцарів, бо кажуть, що вже ті дві шістки нічо не значать; їх можна тільки перетопити. За давних 4 крейцари платять тільки по 1 кр. Тимчасом кождий повинен знати, що ті скасовані гроші ще через цілий рік можна вимінювати в касах і они тількож варті, що й перше. Коли хто хоче їх виміняти, най іде до кас державних або урядів повітових, а там єму дадуть за давні 2 шістки 2 нові (40 сотиків) і за 4 крейцари 8 сотиків. Не дайте ся обдурити, братя селяни! Паперові ринські до кінця року важні.

— **Огні.** В Облазници жидачівского повіта погорів жид Прінц; мав шкоди на 500 зр. — В Річици тернобережского повіта на фільварку згоріли 3 стодоли зі збіжем і стайня з шістьма кіньми. Шкода виносить около 20.000 зр. Огонь був мабуть підложений.

— **Щасливе місто.** З міста Ґольнов близько Щетина донотять, що кождий мешканець міста дістав тепер за дармо два сяжні дров і 6000 цегол торфу. Причина тому така, що Ґольнов має дуже великі луки і ліси; дохід з того такий значний, що місто не лише увільнило своїх городян від податку, але ще й може їм давати такі подарунки на зиму.

— **Дрібні вісти.** Нова читальня „Просьвіти“ основує ся в Добротові, надвірняньского повіта. Щасть Боже! — Вдовичо-сирітский фонд станїславівскої епархиї виносить тепер 117.550·52½ зр. За рік 1894-ий збільшив ся він о 1.315·50 зр. „Заведение“ винно ще сему фондови 7.300 зр., а в роцї 1894 сплатило 1200 зр. — На украшене рускої катедри в Станїславові вплинуло від 20 жовтня 1893 до 31 грудня 1894 року 592 зр. 27 кр. Загальна сума узбираних на сю цїль жертв виносить нині з відсотками 7700 зр. — В першій половині лютого с. р. відбудуть ся в Золочеві збори для заснованя рускої бурси в тімже місті. — Нові уряди почтові отворено в Библї пов. рогатиньского, Мацошині пов. жовківского і Толщеві пов. львівского.

— **Від горівки.** Дня 11 грудня з Лїсовиць в долиньскім повіті післали до Лукавиці 14-літного хлопця Гриня Кушину по горівку. Він купив горівки, але по дорозї до дому напив ся єї так, що на поли в Нижневі долішнім упав і замерз.

— **Добра суджена.** Челядник столярский зі Львова Гриць Люник обіцяв гарній Марини Дубас, що піде з нею під вінець. Але що до слюбу не годить ся іти в старій одежи, то порадив їй, щоби єму справила відповідну нову одежу. Добра суджена, панна Мариня, купила Грицови зимовий „бурмус“, чоботи, капелюх, а навіть срібний годинник і палицю. Зробивши таким чином з Гриця статочного чоловіка, дармо ждала на слюб, бо закоханий Гриць щез, як камфора, а Мариня просила тільки полїцию, щоби відобрала від Гриця слюбну виправу.

— **Хлопець-велит.** В Прусах появив ся незвичайно великий хлопець, Кароль Ульріх. Такого велита хлопця там вже не бачили. Він мав тепер 11 літ, але вже виріс на 2 метри високо без 10 центиметрів. Один лиш Араб, Гассан Алї, що показував ся в Берлині, був високий на 2 метри і 40 цтм., але вже мав 16 літ. Ті, що бачили Ульріха, кажуть, що він виглядає вже зовсїм як дорослий мужчина і важить 280 фунтів німецких, то значить більше, як півтретя сотнара. Ульріх вчить ся на силача, котрим певно буде.

— **Мало дітий.** Після найновійшого обчисленя в Парижи на 100 тамошних родин припадає 145 дітий, то значить, кожда родина має тілько одну дитину або двоє. А й в цілій Франциї родини мають мало дітий. На 100 родин припадає там тілько 210 дітий, то значить по двоє на одну родину. Нема то як в нас! Селянин має тілько два морґи ґрунту і хату, як хлївець, але за то дітий десятеро....

Господарство, промисл і торговля.

В „Днїстрі“, товаристві взаїмних обезпечень у Львові, скінчив ся з днем 31 грудня 1894 другий рік адмінїстрацийний. В протягу того року видав „Днїстер“ 24.235 поліс на обезпечену суму 14,571.760 зр. за премію 120.576 зр. 66 кр., уневажнено 2.293 поліс на суму 1,436.622 зр. з премією 11.259·09 зр. — отже було важних 21.942 обезпечень вартости 13,135.138 зр. за чисту премію 109.308 зр. 57 кр. В порівнаню до року 1893, в котрім від 1 січня до 31 грудня було 12.436 поліс на суму 8,578.015 зр. за премію 65.841 зр. 27 кр., було в року 1894 більше о 9.506 поліс, (приріст 76 проц.), обезпеченої вартости більше о 4,557,123 зр. (приріст 53 проц.), а премії більше о 43.467 зр. 30 кр. (40 проц. приріст).

Шкід всїх в протягу року 1894 було 210 случаїв, за котрі сума відшкодовань разом з коштами лїквідацийними виносить 54.692 зр. 14 кр.; з тої суми звернуло Товариство реасекурацийне 20.560 зр. 67 кр. — отже виплачено на власний рахунок суму 34.131 зр. 47 кр.

В попереднїм роцї адмінїстрацийнім було 89 случаїв шкід, за котрі сума відшкодовань виносила 27.409 зр. 28 кр., з чого на власний рахунок виплачене було 14.997 зр. 16 кр.; (разом отже виплатив „Днїстер“ від початку свого істнованя 299 відшкодовань в загальній сумі 82.101 зр. 42 кр.).

З днем 1 січня 1895 вступив „Днїстер“ в третій рік діловодства, заосмотрений слїдуючими фондами і резервами: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 20.835 зр. 38 кр. і резерву премійну 22.813 зр., разом отже з запасами в сумі 93.648 зр. 69 кр.

По провіреню книг і рахунків через комісию ревізийну відбуде ся засїдане повної Ради надзираючої в половинї лютого 1895, котра означить день скликаня загальних зборів і зарядить потрібні до того приготовленя.

При тій нагоді подаємо до відомости всїх Вп. членів, що товариство взаїмного кредиту „Днїстер“ не могло ще війти в житє, бо ц. к. Суд краєвий яко торговельний у Львові відмовив зареєстрованя предложеного статута того товариства (по причині двох мнимих неформальностий статута), отже проти того рішеня ц. к. Суду краєвого яко торговельного у Львові, внесли ми відклик до ц. к. висшого Суду краєвого, котрий ще не єсть полагоджений. — За товариство „Днїстер“: Др. Ст. Федак, др. Я. Кулачковский.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 14 січня. Комісия постійна для реформи поступованя цивільного скликана на день 21 с. м.

Фридрихсруге 14 січня. Приїхав тут канцлер Гогенльоге з сином і зараз пішов до кн. Бісмарка.

Константинополь 14 січня. Бувший кедив Ісмаіл-паша єсть умираючий; лікарі сконстатували у него рака.

Атини 14 січня. В Патрас дало ся почути сильне землетрясене, але не наробило ніякої шкоди.

За редакцию відповідає **Адам Креховецкий**

— впрочім керманич Біль [7]) знає, що має на нас ждати в сїй стороні, коли-б ми скорше сюди не прийшли. Отже нема чого бояти ся, що они нас тут лишать. Пек сему лиху, таж судно не поїде без свого капітана!

— І то правда! — сказав старий Еджворт та став і собі за приміром свого молодшого товариша збирати ся. — Але коли так, то моя рада така, щоби вирізати порібре та ще кілька добрих куснів а проче тут де повісити, а відтак піти онтуди на ліво в долину, де, як видко по деревах, мусить бути якийсь потік. Я люблю мати на ніч сьвіжу воду.

Така обачність була потрібна і оба мужчини взяли ся до роботи, щоби ще за видка упорати ся. Они знайшли й керничку, а коло неї велику купу галузя та ломача, хоч правда, що більша часть з него вже була зігнила. Але було ще добре з чого розложити ватру і незадовго шкварило ся на грани порібре з убитого медведя, а мисливі попротягали ся на своїх дергах та спочивали і дивили ся на блимаючу поломінь.

Оба мужчини, як то вже можна було пізнати з їх розмови, належали до якогось ґаляра, котрий набравши з Еджвортової ферми, що лежала горі Вабаша, віскі [8]), цибулї, яблок, вуджених шинок з оленя, сушених бреских та кукурузи, плив до Ню-Орлеану чи до якоїсь дальше положеної пристани, де міг мати надію продати користно свої продукти. Старий Еджворт, заможний фермер з Індияни і властитель ґаляра та набору, мав при собі ще й значну суму готових гроший, щоби десь в якімсь полудневім місті, може таки в самім Ню-Орлеанї, закупити товарів і привезти їх до своєї оселї, положеної таки досить далеко від більших місць торговельних. Він лише що два роки тому переніс ся був над Вабаш, а перед тим жив в державі Пгайо над рікою Міямі. Але там вже надоїло єму було дальше жити, бо людий ставало чим раз більше і вистріляли та порозганяли дику звірину, а старий, як бувало говорив, хотів „в ряди-годи побачити в лїсї розумну тропу, коли не мав таки зовсїм одурїти“.

А Том, далекий єго свояк і сирота, набрав був також великої охоти перед кількома роками завести собі тут над Вабашем домівку. Аж нараз зовсїм несподївано змінив свою думку і коли случайно стрітив старого Діксона, корабельника і давного приятеля свого батька з єго молодих літ, пустив ся знову на море.

Тоді поплив він з Сінсінатї на шунері збудованім там Діксоном, котрий віз набір північних продуктів до Ню-Орлеану, родав їх тут, взяв набір до Гаванни а відтак через якийсь час обїздив полудневі побережа Африки, аж в Бразилиї, як то вже Том згадував, стрітила єго злощасна судьба.

Але хоч він лиш недавно тому вернув був з своєї подорожи сьвітами, не міг якось привязати ся до рідних сторін. Бодай зараз і охотно обіцяв ся їхати зі старим Еджвортом долї рікою а притім був так байдужний о свою будучність, що Еджворт лиш покивував нераз головою і казав, що вже найвисша пора, щоби він вертав і став ся честним та порядним фермером, бо инакше серед жиючих з дня на день без цїли товаришів на мори здичіє зовсїм і змарнує ся.

(Дальше буде).

[7]) Біль (Bill) скорочене імя: Вільгельм (William).

[8]) Віскі (whisky) рід горівки з жита, пшениції або кукурузи.

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.